
Arthur Conan Doyle (1859-1930)

Sir Arthur Ignatius Conan Doyle patří mezi nejznámější anglické spisovatele a je nejvýznamnějším představitelem detektivních próz ve světové literatuře. Můžeme ho zařadit do novoromantismu. Jeho (neliterární) životní dílo může být vzorem jakémukoliv člověku v jakékoliv době.

Životopis

Artur Conan Doyle se narodil 22. 5. 1859 irské rodině žijící ve Skotsku ve městě Edinburg. V 9 letech byl poslán do Jezuitské přípravné školy. Od roku 1876 do roku 1881 vystudoval lékařství na Edinburské univerzitě. Během tohoto období pracoval ve městě Aston.

Po studiích pracoval jako lodní lékař během plavby na západ Afrického pobřeží. Po návratu do Anglie začal roku 1882 v Plymouthu provozovat lékařskou praxi, která trvala 8 let. Během té doby si krátil čekání na pacienty psaním. Pak se začal literatuře věnovat naplno.

Obr. 1 Arthur Conan Doyle

Doyle se oženil dvakrát. Poprvé s **Luisou Hawkinsonovou**, která v roce 1906 zemřela na tuberkulózu. Rok na to si vzal **Jean Leckieovou**.

O právo a spravedlnost se zajímal nejen ve svých detektivkách, ale také v běžném životě. Díky němu se mnoho případů znovu otevřelo, z nichž nejznámější je případ Oscara Slatery, německého Žida. Také se dvakrát neúspěšně ucházel o parlamentní křeslo. V roce 1902 byl povýšený do rytířského stavu. Jako první veřejně vystoupil pro změnu korunovační přísahy ve snaze odčinit křivdu vůči anglickým katolíkům. První taky varoval před hrůzami letecké a ponorkové války. Horlivě propagoval stavbu pod Lamanšským kanálem. Jeho zásluhou byly do anglické armády zavedeny ocelové přílby a moderní záchranné pásy do námořnictva.

Doyle hrál na housle (typické pro lékaře) a velmi rád lyžoval. V souvislosti s tím předpověděl, že jednou budou tisíce lidí jezdit lyžovat do Švýcarska.

Roku 1928 se vydal na pětiměsíční cestu po Africe.

Je jedním ze zakladatelů spolku Pilgrimů (měl posílit anglo-americkou vzájemnost). Byl předsedou spolku pro reformu rozvodového zákona. Anglické ministerstvo vnitra zřídilo apelační soud právě na jeho popud.

Jeho nejúspěšnějším literárním dílem bylo 60 příběhů se Sherlockem Holmesem. Obohatil detektivní žánr o dokonalou kompoziční techniku. Rozvíjel rychlý děj nikoli jen vyprávěním nebo popisem, ale

především konfrontací myšlenek v nenucené konverzaci. Jeho povídky a romány jsou dodnes vzorem neustále svěží konverzační angličtiny.

Zemřel 7. 7. 1930 ve Windleshamu.

Dílo

Obr. 2 Doyle jako spisovatel

detektivním příběhů. Má delší myšlenkové vedení, vytváří tedy ideální protějšek k Sherlocku Holmesovi – bleskurychle uvažujícímu příteli. K Holmesovi zachovává obdiv i absolutní věrnost za všech okolností.

V Sherlocku Holmesovi, kterému dal autor příjmení podle amerického lékaře a realistického prozaika a básníka **Olivera Wendella Holmese (1809-1894)**, se odráží Doyleovo medicínské zaměření (Sherlock ovládá hlavně chemii) i jeho koníček – brilantní hra na housle. Všechny udivuje skvělými deduktivními postupy, připomínajícími diagnostiku. Pečlivě a systematicky vše ohledává a zjišťuje, sleduje všechny zjištěné indicie vedoucí k nalezení příčin jevů. Jeho deduktivní metoda se stala základem pro mnoho dalších detektivních příběhů v Anglii, Spojených státech i na celém světě.

Doyle ale nebyl první, kdo vytvořil pravidla detektivky. Vzorem mu byl **Edgar Allan Poe** – „otec detektivek“ (1809-1849), jeho krajan **Wilkie Collins (1824-1889)** a francouz **Emil Gaboriau** (napsal řadu nesmírně populárních detektivních románů s hl. hrdinou – detektivem z povolání Lecoqem).

Ve své první detektivní novele **Studie v Šarlátové (A Study in Scarlet, 1887)**, kterou napsal, aby získal peníze a mohl zabývat „vážnou“ literaturou, nazývá Augusta Dupina – Poeova detektiva – „velice průměrným člověkem“ a Lecoqa – Gaborianova detektiva – „ubohoučkým packalem“. Holmesův postoj k profesionálním detektivům je hodně kritický – vyplývá i z jeho styků s inspektory Scotland Yardu.

Doyle pak ovlivnil všechny pozdější významné autory detektivek. Jeho zásluha spočívá hlavně v důsledném logickém promyšlení detektivních postupů a v obohacení detektivního řemesla užitím poznatků exaktních věd.

Obr. 3 S. Holmes a dr. Watson

Druhá a nejlepší Doyleova detektivka je **Podpis čtyř (1890, The Sign od Four)**. Je to napínavý příběh o „prokleté touze po majetku“, která k zločinům dohání zcela normální lidi. Vznikla na objednávku amerického časopisu *Lippincot's Magazine*. Doyle objednávku přijal z finančních důvodů. Roku 1891 vydal v časopisu *Strand Magazine* 6 povídek, které zaznamenaly obrovský úspěch.

V příbězích o Sherlocku Holmesovi pravidelně dochází k opakování určitých situací. Pro čtenáře je to jakýsi obřadný rituál, úvod do detektivní hry, v každém příběhu s jinou variací. Doyle to pociťoval negativně. V jednom dopise své matce napsal: „*Myslím, že Holmese nakonec oddělám a zlikviduji jednou provždy. Odvádí mě od lepších věcí.*“ Napsal spoustu dalších děl, které svědčí o jeho pozoruhodném talentu, avšak čtenáři a komerční nakladatelé „chtěli jenom Sherlocka Homeše“. Snad i proto do Doyle nechal umřít v povídce **Poslední případ (The Final Problem, 1893)**.

Hned po otištění v Londýně vyšli Holmesovy ctitelé do ulic se smutečnými páskami na rukávech. Po dlouhém odolávání tlaku veřejného mínění se nakonec po téměř 9. letech rozhodl Sherlocka vzkřísit. Za fantastický honorář poslal americkému nakladateli zdráhavý příslib, že napíše další Sherlockovy povídky. Byla to nejkratší odpověď spisovatele svému nakladateli. Zněla: „*Tak dobrá. A.C.D.*“ (v orig. „*Very well. A.C.D.*“).

V roce 1903 vyšla povídka **The Empty House (Prázdný dům, 1903)**. V ní se ukázalo, že „nesmrtelný detektiv vyvázl ze smrtelného nebezpečí“, ale musel se ještě dlouhou dobu skrývat. Tato i další detektivní příběhy byly pořád na skvělé úrovni a těšily se velké oblibě.

Nejčtenějším románem všech dob se stal **The Hound of the Baskervilles (Pes Baskervillský, 1902)**. Doyle v něm spojuje detektivní pátrání a prvky kriminálního a strašidelného (gotického) románu.

Čtenářský ohlas posledního Doyleova detektivního románu **Údolí strachu (The Valley of Fear, 1915)** byl přehlušen hlukem 1. světové války.

„Holmesování“:

Detektivní romány se Sherlockem Holmesem:

1. **Studie v Šarlátové (A Study in Scarlet, 1887)**
2. **Podpis čtyř (1890, The Sign od Four)** někde **Znamení čtyř**
3. **Poslední případ (The Final Problem, 1893)**
4. **The Hound of the Baskervilles (Pes Baskervillský, 1902)**
5. **The Empty House (Prázdný dům, 1903)**
6. **Údolí strachu (The Valley of Fear, 1915)**

Sbírký detektivních povídek Sherlocka Holmese:

1. **The Adventures of Sherlock Holmes (Dobrodružství Sherlocka Holmese, 1892)**
2. **The Memoirs of Sherlock Holmes (Vzpomínky na Sherlocka Holmese, 1894)**
3. **The Return of Sherlock Holmes (Návrat Sherlocka Holmese, 1905)**

Obr. 4 Sir A. C. Doyle

4. **His Last Bow: Some Reminiscences of Sherlock Holmes (Poslední poklona Sherlocka Holmese, 1917)**
5. **The Case-Book of Sherlock Holmes (Z archivu Sherlocka Holmese, 1927)**

Další díla:

Detektivní romány bez Sherlocka Holmese:

1. **The Mystery of Cloomber (1888, Tajemství zámku Cloomberu)**
2. **The Doings of Ruffles Haw (1892, Skutky Rufflese Hawa)**

Sci-fi romány (se zábavnou postavou bojovně popudlivého prof. Challengera):

1. **The Lost World (Ztracený svět, 1912)**
2. **The Poison Belt (Jedovatý pás, 1913)**

Spiritistické spisy:

3. **The Revelation or What Is Spiritualism? (Nové zjevení: Co jest spiritualismus, 1918)**
4. **The History of Spiritualism (Dějiny Spiritismu, 1926)**

Historické romány:

1. **Micah Clarke (1889)**
2. **Rodney Stone (1896)**

Další romány:

3. **The White Company (Bílá kompanie, 1891)**
4. **Uncle Bernac (Strýc Bernac, 1897)**
5. **The Tragedy of the Korosko (Tragédie Koroska, 1898)**
6. **The Land of Mist (Země mlhy, 1926)**

Soubory povídek:

7. **The Exploits of Brigadier Gerard (Dobrodružství plukovníka Gerarda, 1896)**
8. **The Captain of the Polestar and Other Tales (Kapitán polární hvězdy, 1890)**

Psal také **básně** a **naučné spisy**. Je autorem 13 her a řady historických prací o dobových válečných konfliktech, např. brožura **Válka v Jižní Africe: Jeho příčina a chování**, kterou napsal na základě Búrské války v Jižní Africe, kterou pečlivě sledoval. Za **6-ti svazkové dějiny 1. světové války** ho Angličané považují za osobnost mezinárodního významu.

Šifra mistra Arthura

Tančící figurky (The Adventure of the Dancing Men) jsou jedna z povídek o Sherlockovi Holmesovi napsaných Doylem. Spolu s dalšími 12-cti příběhy ji najdeme ve sbírce **Návrat Sherlocka Holmese (The Return of Sherlock Holmese, 1905)**.

Kromě dalšího klasického holmesovského příběhu zde najdeme také šifru, po které je povídka pojmenovaná.

Příběh začíná Sherlockovým zaskočením dr. Watsona otázkou o investici do jihoafrických cenných papírů. Holmes následně vysvětlí, jak k této informaci přišel (samozřejmě svým perfektním vnímáním a bezchybným usuzováním). Následně mu podal papír, na kterém byla, jak se zdálo, dětská kresba – tančící figurky. Sherlock, tak jak to měl rád, ani tentokrát (dokonce až do konce příběhu) nevysvětlil svému kolegovi všechny okolnosti týkající se těchto znaků.

Detektivní zápletka začíná, když pan Hilton Cubitt z Ridling Thorpe Manoru v Norfolku poprosí detektiva Sherlocka Holmese o pomoc. Vzal si ženu, kterou velmi miluje, ale které slíbil, že se jí nebude vyptávat na její minulost, jelikož na ní chce zapomenout. Problém nastal, když se v jejich domě a v zahradě na různých místech začali objevovat kresby tajemných tančících figurek. Pan Cubitt několikrát navštívil Holmese a donesl mu kresby obkreslené na papíře. Po poslední zprávě o kresbě poslané telegramem se oba detektivové urychleně vybrali do Norfolku za panem Cubbitem. Bohužel přišli pozdě – pan Cubbit byl mrtvý a jeho manželka těžce raněná. Po dohadech s inspektorem Martinem z norfolkského policejního sboru (který byl potěšen možností spolupracovat se slavným detektivem) o příčině tohoto neštěstí a možném průběhu událostí vymyslí Sherlock Holmes plán na chytení vraha, který se zanedlouho po tom objeví u dveří. Až poté Sherlock Holmes vše vysvětluje a přináší do tohoto (pro všechny ostatní úplně zamlženého případu) světlo.

Tančící figurky byli zprávy, které psal známý zločinec Abe Slaney paní Elze Cubbitové, kterou z dřívějšíka znal. Toto tajné písmo vymyslel její otec pro potřeby Sdružení. Elza nevěděla, co Sdružení dělalo a když na to přišla, odešla pryč a ani teď s ním nechtěla odejít. Tomu ale Abe Slaney nevěřil a vyhrožoval jí. Nakonec se s ním rozhodla promluvit, aby ochránila manžela. Ve tři ráno se setkali u okna pracovny, kde mu nabízela peníze, aby jí nechal být. To Abe Slaneyho rozzuřilo. Pan Cubbit se vzbudil a do pracovny přišel s revolverem v ruce. Oba vystřelili. Hilton Cubbit minul, Abe Slaney trefil, Hiltona zabil a utekl. Když to Elza viděla, postřelila se.

Sherlock Holmes rozluštil šifru tančících figurek pomocí frekvenční analýzy. To znamená, že když nasbíral dostatek zašifrovaného materiálu (správ = kreseb), spočítal frekvenci každé tančící figurky. Pak nahradil nejfrekventovanější (nejvíce se objevující) figurku písmenem E, jelikož je toto písmeno nejfrekventovanějším i v anglickém jazyce. U dalších frekventovanějších figurek udělal to samé, jejich frekvence je ale hodně podobná, musel tedy zapojit i mysl a vyzkoušet, které z dalších písmen bude v správách dávat smysl. Odhadem některých slov a jmen nakonec dořešil i zbývající zašifrované písmena a mohl tedy všechny kresby figurek přeložit do angličtiny. Nakonec pomocí tančících figurek napsal krátkou zprávu pro Abe Slaneyho (stálo v ní „COME“ – tedy „přijď“), aby usvědčil vraha pana Hiltona Cubbita a paní Elzu Cubbitovou navždy osvobodil od její minulosti.

Kresby tančících figurek najdete v přiložené povídce.

Zdroje

- [1] STŘÍBRNÝ, Zdeněk. *Dějiny anglické literatury (2)*. Praha: 1987, Academia. 1. vyd. s. 560-563.
- [2] PROCHÁZKA, Martin; STŘÍBRNÝ, Zdeněk; a kol. *Slovník spisovatelů*. Praha: 2003, Libri. 2. vyd. s. 261-262. ISBN 80-7277-131-0
- [3] BÁBORÁKOVÁ, Marie. Arthur Conan Doyle: Spisovatel. *In Spisovatelé.cz* [online]. Osobnosti.cz, 2010- [28-11-2010]. <http://www.spisovatele.cz/arthur-conan-doyle>
- [4] Sololibros: *ConanDoyle*: obr. 1 [online]. 7-11-2008 [28-11-2010]. <http://sololibrosblog.com/arthur_conan_doyle>
- [5] Miss Cellania: *conandoyle-500x390*: obr. 2 [online]. 25-6-2010 [28-11-2010]. <<http://www.neatorama.com/2010/06/25/the-surreal-life-of-sir-arthur-conan-doyle/>>
- [6] Ben West: *Sherlock-Holmes-2*: obr. 3 [online]. UK Youth Climate Coalition Ltd: 10-12-2009, 2010 [28-11-2010]. <<http://delegation.ukycc.org/2009/12/10/sherlock-holmes-and-the-copenhagen-conundrum/>>
- [7] Laura Ryan: *medium_doyle*: obr. 4 [online]. Syracuse Online LLC: 22-5-2008, 2010 [28-11-2010]. <http://blog.syracuse.com/shelflife/2008/05/writers_born_this_day_doyle.html>
- [8] *SherlockSmall*: obr. 5 [online]. Magic Dragon Home Page [28-11-2010]. <<http://www.magicdragon.com/SherlockHolmes/>>

A. C. Doyle: Tančící figurky (povídka)

Už několik hodin seděl Holmes mlčky a skláněl dlouhá hubená záda nad chemickou retortou, v níž zahříval nějakou obzvlášť páchnoucí sloučeninu. Hlava mu klesla na hrud' a z místa, kde jsem byl, vypadal jako nějaký prapodivný, vychrtlý pták s mdle šedým peřím a černou chocholkou.

„Nuže, Watsone,“ řekl náhle, „nehodláte tedy vložit peníze do jihoafrických cenných papírů?“

Překvapeně jsem sebou trhl. Třebaže jsem si už zvykl na Holmesovy podivuhodné schopnosti, vůbec jsem si nedovedl vysvětlit, jak mohl tak znenadání odhalit mé nejskrytější myšlenky.

„Jak to víte, u všech všudy?“ otázal jsem se.

Otočil se na sedátku s dýmající zkumavkou v ruce a ve vpadlých očích mu pobaveně zablýsklo.

„Teď se přiznejte, Watsone, že jsem vás naprosto ohromil,“ řekl.

„Ovšem.“

„Měl byste mi to dát písemně.“

„Proč?“

„Za pět minut prohlásíte, že to je dětská hříčka.“

„Určitě nic podobného neřeknu.“

„Víte, milý Watsone,“ uložil zkumavku do stojánku a připravil se k přednášce jako profesor, když mluví k žákům, „není nijak obtížné vytvořit řadu soudů, celkem jednoduchých, které vzájemně na sebe navazují. Když prostě zamlčíte všechny příčinné souvislosti a svým posluchačům sdělíte pouze premisu a závěr, zapůsobíte na ně ohromujícím, i když snad poněkud ošemetným dojmem. Opravdu, když jsem si prohlédl rýhu mezi vašim levým ukazovákem a palcem, nebylo obtížné usoudit, že nemáte v úmyslu investovat svůj malý kapitál do zlatých dolů.“

„Žádnou souvislost tu nevidím.“

„Velmi pravděpodobné nikoli; mohu vám ale tu úzkou souvislost snadno ukázat. Prozradím vám chybějící články tohoto jednoduchého řetězce. Za první, když jste se včera večer vrátil z klubu, byl jste zamazán od křídly mezi levým ukazovákem a palcem. Za druhé, do ruky berete křidu při kulečnicku, abyste natřel tágo. Za třetí, kulečnick hrajete jenom s Thurstonem. Za čtvrté, před čtyřmi týdny jste mi řekl, že Thurston má měsíční předkupní právo na nějaký majetek v jižní Africe a chtěl, abyste se stal jeho společníkem. Za páté, vaše šeková knížka je zamčena v zásuvce mého stolu a vy jste mě nepožádal o klíč. Za šesté, nehodláte tedy peníze tímto způsobem investovat.“

„Jak velice jednoduché!“ zvolal jsem.

„Přesně tak!“ řekl Holmes poněkud podrážděně. „Každý problém se vám zdá dětinsky snadný, jakmile znáte vysvětlení. A teď jeden problém dosud nevysvětlený. Povězte mi, jak se díváte na toto, příteli Watsone.“ Hodil mi na stůl list papíru a věnoval se dál chemickému rozboru.

Udiveně jsem pohlížel na podivné hieroglyfy na papíře.

„Ale, Holmesi, vždyť to je dětská kresba!“ zvolal jsem.

„No, to si myslíte vy.“

„A co jiného by to mělo být?“

„To právě by chtěl velice rád vědět pan Hilton Cubitt z Ridling Thorpe Manoru v Norfolku. Tato šaráda nám došla ranní poštou a její odesílatel přijede nejbližším vlakem. Někdo zvoní, Watsone. Příliš bych se nedivil, kdyby to už byl on.“

Zaslechli jsme těžké kroky na schodech a chvíli nato vstoupil vysoký, osmahlý, hladce oholený muž, jehož jasné oči a tváře kvetoucí zdravím prozrazovaly, že žije daleko od londýnských mlh. Zdálo se, že při svém příchodu vnesl do pokoje závan toho čerstvého, zdravého, svěžího vzduchu z východního pobřeží. Podal nám ruku a chystal se usednout, když zahlédl papír s podivnými značkami, který jsem si právě prohlížel a nechal ležet na stole.

„Tak co tomu říkáte, pane Holmesi?“ zvolal. „Slyšel jsem, že rád luštíte neobvyklé záhady, a myslím, že najdete sotva nějakou ještě neobvyklejší. Poslal jsem vám ten papír předem, abyste ho měl čas před mým příjezdem prostudovat.“

„Je to rozhodně prapodivný výtvar,“ řekl Holmes. „Na první pohled se zdá, že jde o nějaký dětský šprým. Na papíře je namalována řada nesmyslných figurek v tanečním postoji. Proč vůbec přikládáte důležitost tak groteskní věci?“

„Já ne, pane Holmesi, ale moje žena si to bere velice k srdci. Je na smrt vyděšena. Nemluví, ale v očích má hrůzu. A proto chci celé té věci přijít na kloub.“

Holmes zvedl list papíru do výše tak, že na něj plně svítilo slunce. List byl vytržen ze zápisníku. Figurky nakreslené tužkou vypadaly takto:

Holmes si je chvíli prohlížel – potom papír pozorně složil a zastrčil jej do náprsní tašky.

„Slibuje to nanejvýš zajímavý a neobvyklý případ,“ řekl. „Několik podrobností jste mi naznačil v dopise, pane Hiltone Cubitte, ale byl bych vám velmi zavázán, kdybyste celou záležitost laskavě prošel znovu, aby i můj přítel doktor Watson věděl to co já.“

„Neumím dobře vyprávět,“ řekl náš návštěvník a nervózně svíral a zase rozvíral velké silné ruce. „Když vám něco nebude jasné, tak se mě prostě zeptejte. Začnu od svého sňatku loňského roku, ale nejdřív bych rád předeslal, že i když nejsem člověk bohatý, naše rodina žije již dobrých pět století v Ridling Thorpu a je dobře známa po celém norfolkském hrabství. Vloni jsem přijel do Londýna na oslavy padesátého výročí vlády naší královny Viktorie a ubytoval jsem se v penziónu na Rusell Square, poněvadž tam bydlel Parker, vikář naší farnosti. Byla tam i mladá americká dáma – jmenovala se Patricková – Elsie Patricková. Sprátelili jsme se, a než uplynul měsíc, byl jsem do ní zamilován až po uši. Uzavřeli jsme tichý sňatek na matričním úřadě a do Norfolku jsme se vrátili už jako manželé. Budete to asi považovat za ztřeštěnost, pane Holmesi, že muž jako já, ze staré dobré rodiny, se ožení tak unáhleně, když neví nic o minulosti své ženy ani o její rodině. Kdybyste ji ale viděl a znal, pak byste jistě pochopil.“

Elsie ke mně byla velmi otevřená. Poskytla mi úplnou volnost v jednání, takže kdybych chtěl, mohl jsem odejít. „Měla jsem několik nepříjemných známých,“ řekla mi, „a přála bych si na ně úplně zapomenout. Nejrady bych se ke své minulosti nevracela, protože každá

vzpomínka je pro mne velmi bolestná. Když si mě vezmete, Hiltone, berete si ženu, která se nemá osobně zač stydět, ale budete se muset spokojit s mým slovem a dovolit mi, abych pomlčela o všem, co se stalo předtím, než jsme se poznali. Když se vám ty podmínky zdají příliš tvrdé, pak se vraťte do Norfolku a nechte mě, abych nadále žila osaměle jako dosud.' Ta slova mi řekla den před svatbou. Odpověděl jsem, že si ji vezmu za podmínek, které mi řekla, a svůj slib jsem dodržel.

Jsmo svoji už rok a naše manželství je velmi šťastné. Ale před měsícem, koncem června, jsem upozoroval první známky věštící nepřijemnosti. Jednoho dne dostala žena dopis z Ameriky. Zahlédl jsem na něm americkou poštovní známku. Moje žena zbledla jako křída, přečetla dopis a hodila jej do ohně. Později se o dopise již nezmínila a já rovněž ne, protože slib je slib. Od té chvíle ale nepoznala dobrou hodinku. Tváří se ustrašeně a má v obličejí výraz neustálého napětí, jako kdyby na něco čekala. Udělala by lépe, kdyby se mi svěřila. Přesvědčila by se, že jsem její nejlepší přítel. Ale dokud nepromluví, nemohu jí nijak poradit. Moje žena, pane Holmesi, je namouvěru pravdomluvná, a ať si měla v minulosti jakékoli nepřijemnosti, určitě je sama nezavinila. Jsem jenom prostý norfolkský statkář, ale v Anglii nenajdete muže, který klade čest rodiny výše než já. To má žena dobře ví a věděla to již, než se za mne provdala. Nikdy by naši rodinnou čest neposkvrnila – o tom jsem přesvědčen.

A teď se dostávám k podivné části celého příběhu. Asi před týdnem – předešlé úterý – jsem na jedné okenní římse našel křídou nakreslenou celou řadu nesmyslných tančících figurek, stejných jako tyto zde na papíře. Domníval jsem se, že to provedl čeledín, ale mládenec se zapřísáhl, že o tom nic neví. Dojista se tam kresba objevila během noci. Smysl jsem tu čmáranici a zmínil jsem se o ní ženě až později. Překvapilo mě, že celou věc brala velmi vážně a prosila mě, abych jí kresby ukázal, kdyby se opět někde objevily. Celý týden se nic nedělo, až teprve včera ráno jsem našel v zahradě tento papír, položený na slunečních hodinách. Ukázal jsem list Elsi a ona v tu chvíli klesla v mdlobách. Od té doby chodí jako ve snách, celá zmámená, a z očí jí zírání strach. A tak jsem vám napsal, pane Holmesi, a kresbu přiložil. Nemohl jsem se s tím obrátit na policii, protože by se mi vysmáli, vy mi však poradíte, jak se mám zachovat. Nejsem bohatý člověk, ale jestliže mé ženušce hrozí nějaké nebezpečí, rád obětuji poslední krejcar, abych ji uchránil."

Byl to ryzí člověk, tento muž ze staré anglické krve, prostý, přímý a ušlechtilý, s velkýma vážnýma očima a s širokou tváří budící důvěru. Z každého rysu jeho tváře přímo vyzařovalo, jak svou ženu miluje a jak jí důvěřuje. Holmes neobyčejně pozorně vyslechl jeho vyprávění a nyní chvíli mlčky přemítal.

„Pane Cubitte,“ řekl posléze, „nemyslíte, že byste učinil nejlépe, kdybyste manželku rovnou požádal, aby se vám se svým tajemstvím svěřila?“

Hilton Cubitt zavrtěl mohutnou hlavou.

„Slib je slib, pane Holmesi. Kdyby mi to Elsie chtěla povědět, jistě by tak učinila. A když to neudělala, nemohu na ni naléhat. Ale mám právo jednat samostatně – a to činím.“

„Pak vám přispějí ze všech svých sil. Nejdřív mi řekněte, zda jste neslyšel, že se v okolí objevili nějakí cizí lidé?“

„Neslyšel.“

„Soudím, že žijete v místě velmi pokojném. Každá nová tvář by tam jistě vzbudila pozornost, že?“

„V nejbližším sousedství jistě. Ale nedaleko od nás je několik menších letovisek a rolníci tam pronajímají pokoje.“

„Ty hieroglyfy rozhodně něco znamenají. Jestliže jde o svévolné kresby, pak je patrně vůbec nerozluštíme. Jestliže ale naopak jsou značky napsány podle nějakého určitého systému, nepochybuji o tom, že se celé věci dostaneme na kloub. Tato jediná ukázka je však příliš krátká, takže s ní nemohu nic dělat, a fakta, která jste mi sdělil, jsou tak neurčitá, že jako základ pro naše pátrání nestačí. Navrhuji vám, abyste se vrátil do Norfolku a bedlivě sledoval všechno, co se bude dít, a pořídil přesnou kopii každé nové kresby s tančícími figurkami. Je věčná škoda, že nemáme přesnou kopii té kresby na okenní římse. A rovněž opatrně zjistěte, zda se v okolí neobjevili nějakí cizí lidé. Jakmile získáte další informace, přijďte znovu za mnou. To je nejlepší rada, kterou vám mohu dát, pane Hiltono Cubitte. A kdyby došlo k nepředvídanému novému vývoji, jsem připraven hned se rozjet za vámi do Norfolku.“

Po tomto rozhovoru chodil Holmes v hlubokém zamyšlení a několikrát v příštích dnech jsem ho přistihl, jak z náprsní tašky vytahuje papír a podivné kresby si dlouho a zkoumavě prohlíží. O celé záležitosti nepadlo ani slovo, až jednou odpoledne, asi o čtrnáct dní později. Právě jsem se chystal odejít, když mě Holmes zavolal zpátky.

„Zůstaňte raději doma, Watsone.“

„Proč?“

„Protože dnes ráno jsem dostal telegram od Hiltona Cubitta – vzpomínáte si přece na Hiltona Cubitta a jeho tančící figurky? V jednu dvacet má přijet na Liverpool Street. Může zde být každou chvíli. Podle jeho telegramu soudím, že se přihodily asi další důležité události.“

Dlouho jsme čekat nemuseli, neboť návštěvník z Norfolku k nám přispěchal rovnou z nádraží tak rychle, jak ho drožka dovezla. Vypadal ustaraně a sklíčeně, oči měl unavené a na čele hluboké vrásky.

„Už mi celá ta záležitost jde na nervy, pane Holmesi,“ řekl a klesl do křesla celý zmořený. „Je samo o sobě dost zlé cítit, že vás obklopují neviditelní, neznámí lidé, kteří proti vám kují cosi nekalého, ale navíc ještě vědět, že vaše žena den ze dne chřadne víc a víc, to je na člověka z masa a kostí přece jen přespříliš. A jí to pozvolna ničí – doslova mi schází před očima.“

„Už vám něco řekla?“

„Ne, pane Holmesi, neřekla. Několikrát se chystala užuž promluvit, ale nakonec se k tomu přece jen neodhodlala. Pokoušel jsem se jí být nápomocný, ale patrně jsem to provedl dost neohrabaně a spíše jsem ji odradil. Hovořila o naší starobylé rodině, o tom, jaké pověsti se v hrabství těší a jak jsme pyšní na svůj čistý štít, a já cítil, že směřuje k určitému cíli. Nějak jsme ale k němu nikdy nedošli.“

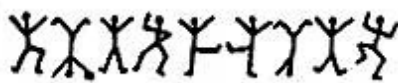
„Vy jste však na něco přišel sám?“

„Na řadu věcí, pane Holmesi. Mám pro vás několik dalších tančících figurek, ba co je důležitější, toho chlapíka jsem viděl.“

„Cože, člověka, který je kreslí?“

„Ano, viděl jsem ho při práci. Ale řeknu vám všechno po pořádku. Když jsem se od vás vrátil domů, první, co jsem nazítrí ráno uviděl, byla nová řada tančících figurek. Byly

namalované křídou na černá dřevěná vrata kůlny, která stojí na trávníku přímo proti průčelním oknům domu. Přesně jsem je obkreslil a tady je máte.“ Narovnal složený papír a položil ho na stůl. Hieroglyfy vypadaly takto:

„Výborně!“ řekl Holmes. „Výborně! Prosím pokračujte.“

„Když jsem udělal tu kopii, smazal jsem kresbu, ale o dva dny později se objevil nový náčrt. Tady ho máte.“

Holmes si mnul ruce a spokojeně se zasmál. „Materiál se nám rychle shromáždí,“ řekl.

„Tři dny poté jsem našel další zprávu. Byla načmáraná na papír zatížený oblázkem a ležela na slunečních hodinách. Zde je ten papír. Jak vidíte, značky jsou úplně stejné jako v předešlé zprávě. Rozhodl jsem se tedy být na číhané. Vzal jsem si revolver a usedl u okna pracovny, odkud je vidět na trávník a zahradu. Asi ve dvě hodiny v noci, když byla všude tma a svítil pouze měsíc, uslyšel jsem za sebou kroky. Byla to moje žena v županu a prosila mě, abych si šel lehnout. Otevřeně jsem jí řekl, že chci vidět chlapíka, který provádí ty zlovolné kousky. Nato mi odpověděla, že tu jde pouze o nějaké nesmyslné žerty, kterých bych si vůbec neměl všímat.

„Když tě to tak rozčiluje, Hiltone, vydáme se spolu někam na cesty a těch nepříjemností se zbavíme.“

„Cože, nechat se vypudit z vlastního domu nějakým nejnepříjemnějším vtipálkem?“ řekl jsem. „Budeme pak pro smích celému hrabství!“

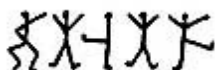
„No tak si tedy pojd' lehnout,“ řekla žena, „a ráno si o tom pohovoříme.“

Ještě nedomluvila, když její bledý obličej náhle v měsíčním svitu ještě více zbělel a pevně mi rukou sevřela rameno. Ve stínu kůlny se cosi pohybovalo. Spatřil jsem tmavou postavu, jak se přikradla kolem rohu a u dveří kůlny usedla na bobek. Chopil jsem se pistole a chystal se vyběhnout, když se mi manželka vrhla kolem krku a křečovitě mě objala. Snažil jsem se ji setřást, ale tiskla se ke mně ještě víc. Konečně jsem se vyprostil, než jsem však otevřel domovní dveře a doběhl ke kůlně, neznámý již zmizel. Nicméně zanechal po sobě důkaz své přítomnosti, protože na dveřích kůlny byly nakresleny tančící figurky. Vůbec se nelišily od obou předešlých kreseb. Po vetřelci nebylo nikde ani vidu, ani slechu, ač jsem prohledal celý pozemek. Ale někde se tam kupodivu po celou tu dobu jistě skrýval, protože když jsem ráno dveře znovu prohlížel, našel jsem pod tou původní ještě další kresbu.“

„Máte ten nový náčrt?“

„Ano, je velmi krátký, ale obkreslil jsem ho a přinesl.“

A vytáhl další papír. Nové seskupení vypadalo takto:

„Povězte mi,“ řekl Holmes – poznal jsem mu na očích, jak velice je vzrušen, „byl to pouze dodatek ke kresbě původní, či se zdálo, že jde o oddělený vzkaz?“

„Ta druhá kresba byla na jiné výplni dveří.“

„Výborně! To je pro nás nanejvýš významné zjištění. Naplňuje mě to novou nadějí. Nuže, pane Hiltone Cubitte, pokračujte prosím ve vašem velezajímavém vyprávění.“

„Už nemám, co bych dodal, pane Holmesi, leda to, že jsem se té noci na svou ženu zlobil, že mě zadržela, jinak jsem mohl toho potměšilého padoucha dopadnout. Řekla mi, že měla strach, aby mi neublížil. Blesklo mi hlavou, že snad měla strach, abych já neublížil jemu, protože jsem nemohl být na pochybách, že moje žena ví, o koho jde a co znamenají ty podivné značky. Ale tón jejího hlasu a její pohled, pane Holmesi, mě přesvědčily, že se obávala opravdu jen o mé bezpečí. Tak, teď víte všechno a já bych chtěl, abyste mi poradil, co mám dělat. Nejraději bych rozestavil půl tuctu čeledínů po zahradě, a až ten chlap zase přijde, připravil bych mu takové ponaučení, že by nás napříště už ponechal pěkně na pokoji.“

„Myslím, že ten případ je složitější a nedá se tak prostě vyřešit,“ řekl Holmes. „Jak dlouho můžete setrvat v Londýně?“

„Musím dnes zpátky. V žádném případě nechci ženu ponechat přes noc o samotě. Je velmi rozrušená a prosila mě, abych se vrátil.“

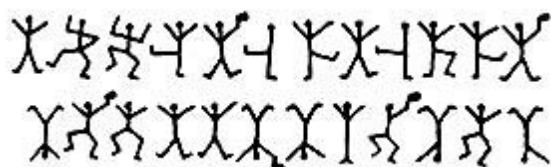
„Soudím, že jednáte správně. Ale kdybyste se mohl zdržet, patrně bych se za jeden či dva dny vrátil s vámi. Zatím mi tady ty papíry nechte. Předpokládám, že vás co nejdříve navštívím a pomohu tu záhadu vysvětlit.“

Sherlock Holmes zachoval svůj profesionální klid až do odchodu našeho návštěvníka, ale já ho znal tak dobře, že jsem snadno poznal, jak velice je vzrušen. Jakmile se za širokými zády Hiltona Cubitta zavřely dveře, spěchal můj přítel ke stolu, rozložil na něm všechny ty papíry s kresbami tančících figurek a zahloubil se do složitého a pracného propočítávání.

Plné dvě hodiny jsem ho pozoroval, jak jeden list papíru za druhým pokrýval číslicemi a písmeny, natolik zabrán do práce, že zcela zapomněl na mou přítomnost. Když se mu práce dařila, pohvizdoval si a prozpěvoval; občas se však zarazil a delší dobu seděl potichu s nasupeným obočím a pohledem upřeným do prázdna. Posléze vyskočil ze židle s výkřikem uspokojení, jal se přecházet po místnosti a mnul si ruce. Potom napsal dlouhý telegram na tiskopis kabelogramu. „Jestliže odpověď splní mé očekávání, přibude vám velmi pěkný případ do vaší sbírky, Watsone,“ řekl. „Předpokládám, že se do Norfolku můžeme vydat již zítra a podáme našemu příteli obšírné informace o příčinách těch mrzutostí.“

Přiznám se, že jsem přímo hořel zvědavostí, věděl jsem však, že Holmes si rád ponechává vysvětlení pro sebe až do chvíle, kterou pokládá za vhodnou. Vyčkával jsem tedy, až uzná, že nastal čas, aby mě poctil svou důvěrou.

Odpověď na telegram se zdržela, a tak následovaly dva dny netrpělivého čekání, kdy Holmes napínal uši pokaždé, jakmile se ozval zvonek. Večer druhého dne přišel dopis od Hiltona Cubitta. Klid nebyl porušen – jedině ráno se objevil dlouhý nápis na podstavci slunečních hodin. Cubitt přiložil jeho kopii:

Holmes se několik minut skláněl nad tím groteskním nápisem a vzápětí vyskočil s výkřikem překvapení a úleku. V jeho tváři se zračily obavy.

„Nechali jsme dojít věci příliš daleko,“ řekl. „Jede dnes večer ještě nějaký vlak do North Walshamu?“

Zalistoval jsem v jízdním řádu. Poslední vlak už byl pryč.

„Posnídáme časně ráno a prvním ranním vlakem odjedeme,“ řekl Holmes. „Naše přítomnost je nanejvýš nutná. Aha, tady máme konečně ten kabelogram. Okamžik, paní Hudsonová – snad bude třeba odpovědět. Ne, je to přesně tak, jak jsem předpokládal. Tato zpráva pouze potvrzuje, že nesmíme ztrácet ani hodinu. Hilton Cubitt se co nejdříve musí dovědět, jak se věci mají, neboť se zapletl do neobyčejně nebezpečné sítě.“

A jak se ukázalo, také tomu tak vskutku bylo, a já sám, když nyní přicházím k pochmurnému vyvrcholení příběhu, který mi zpočátku připadal groteskní a dětinský, prožívám znovu všechno to znepokojení a hrůzu, jež jsem tehdy zakoušel. Kéž bych svým čtenářům mohl slíbit radostnější zakončení: jenže já zaznamenávám pouze fakta, a tak musím sledovat až k chmurnému závěru podivný řetěz události, které zavinily, že po několik dní Ridling Thorpe poutalo pozornost celé Anglie.

Sotvaže jsme v North Walshamu vystoupili z vlaku a řekli, kam máme namířeno, již k nám přispěchal přednosta stanice. „Myslím, že pánové jsou ti detektivové z Londýna, ne?“ otázal se.

Přes Holmesovu tvář přelétl podrážděný výraz. „Co vás přivedlo k takové domněnce?“

„Protože tudy právě projel inspektor Martin z Norwiche. Ale snad jsou pánové lékaři. Ona není mrtva – nebo aspoň podle posledních zpráv dosud nebyla. Snad přijdete ještě včas, abyste ji zachránili – i když jen pro šibenici.“

Holmes úzkostlivě sraštil obočí.

„Jedeme na statek Ridling Thorpe,“ řekl, „ale neslyšeli jsme nic o tom, co se tam přihodilo.“

„Strašná věc,“ řekl přednosta stanice. „Jsou oba postřeleni, pan Hilton Cubitt i jeho žena. Střelila nejdřív jeho a potom sebe – tak se to říká mezi služebnictvem. On je mrtev a její život visí na vlásku. Kdo by to byl řekl! Jedna z nejstarších a z nejváženějších rodin v norfolkském hrabství.“

Bez jediného slova spěchal Holmes ke kočáru a po celou sedm mil dlouhou cestu neotevřel ústa. Zřídka kdy jsem ho viděl tak sklíčeného. Už ve vlaku se choval velmi neklidně a pozoroval jsem ho, jak bedlivě a napjatě listuje v ranních novinách, ale teď když se tak nenadále splnily jeho nejhorší obavy, propadl hluboké trudnomyslnosti. Opíral se o sedadlo a oddával se chmurným úvahám. A naše okolí bylo přitom velmi zajímavé; projížděli jsme krajem, který má v Anglii málokde obdobu. Roztroušené chaloupky ukazovaly dnešní osídlení, zatímco na všech stranách ze zelené roviny vyčnívaly čtverhranné kostelní věže, které svědčily o slávě a rozkvětu dávné východní Anglie. Konečně se za zeleným okrajem norfolkského pobřeží vynořil fialový proužek Severního moře a kočí ukázal bičistěm na dvě staré lomenice z cihel a trámů, které prosvítaly mezi skupinou stromů. „To je Ridling Thorpe,“ řekl.

Když jsme přijížděli k hlavnímu vchodu se sloupovým průčelím, povšiml jsem si kromě travnatého tenisového hřiště tmavé kůlny a slunečních hodin na podstavci, s nimiž nás pojily tak podivné asociace. Z dvoukolové bryčky právě vystoupil úhledný mužík s hbitými

pohyby a navoskovaným knírem. Představil se jako inspektor Martin z norfolkského policejního sboru a jméno mého přítele ho značně ohromilo.

„Jakže, pane Holmesi, zločin byl spáchán teprve dnes ve tři hodiny ráno! Jak jste se o něm mohl v Londýně dovědět a dorazit na místo činu zároveň se mnou?“

„Předvídal jsem ten zločin. Přišel jsem ve víře, že mu zabráním.“

„Pak tedy jistě máte důležité stopy, o kterých my nevíme, poněvadž tohle manželství bylo považováno za příkladné.“

„Mám pouze svědectví tančících figurek,“ řekl Holmes. „Vysvětlím vám to později. Ale protože tragédii už zabránit nemůžeme, vynasnažím se zatím využít svých znalostí k tomu, aby bylo učiněno zadost spravedlnosti. Budeme postupovat společně, či si přejete vést vyšetřování nezávisle na mně?“

„Byl bych velmi pyšný, kdyby se mi dostalo možnosti s vámi spolupracovat, pane Holmesi,“ řekl inspektor vážně.

„V tom případě bych rád bez otálení vyslechl svědky a prozkoumal místo činu.“

Inspektor Martin byl natolik rozumný, že mému příteli dovolil, aby jednal podle vlastního uvážení, a sám se spokojil úlohou bedlivého pozorovatele. Místní lékař, starý, bělovlasý muž, vyšel právě z pokoje paní Cubittové a sdělil nám, že její zranění je sice vážné, ale nemusí být smrtelné. Střela pronikla čelními laloky mozku a patrně potrvá ještě nějaký čas, než se zraněná probere k vědomí. Na otázku, zda byla postřelena nebo zda se střílela sama, lékař se neodvážil jednoznačně odpovědět. Střela však rozhodně byla vypálena z bezprostřední blízkosti. V místnosti se našel pouze jeden revolver se dvěma prázdnými nábojnicemi. Pan Hilton Cubitt měl prostřelené srdce. Stejně dobře se dalo soudit, že nejprve postřelil ženu a pak se zastřelil sám, či že ten čin spáchala jeho žena, protože revolver ležel na podlaze stejně daleko od obou manželů.

„Bylo zde něčím hnuté?“

„Nedotkli jsme se ničeho kromě paní Cubittové. Nemohli jsme ji nechat zraněnou ležet na podlaze.“

„Jak dlouho jste zde, doktore?“

„Od čtyř hodin ráno.“

„Vešel do pokoje ještě někdo jiný?“

„Ano, strážník.“

„A ničeho jste se nedotkl?“

„Ne.“

„Pak jste se tedy choval rozvážně. Kdo pro vás poslal?“

„Služebná Saundersová.“

„To ona způsobila poplach?“

„Ona a kuchařka, paní Ringová.“

„Kde teď obě jsou?“

„V kuchyni, myslím.“

„Měli bychom je zřejmě vyslechnout.“

Stará síň s vysokými okny a s dubovým ostěním se proměnila ve vyšetřovací místnost. Holmes seděl ve vysokém staromódním křesle a ve vyzáblém obličejí mu svítily neúprosné oči. Četl jsem v nich pevné odhodlání, že zasvěti třeba celý život tomu, aby pomstil klienta,

jehož život se mu už nepodařilo zachránit. Uhlazený inspektor Martin, starý, bělovlasý obvodní lékař, já a netečný venkovský strážník jsme tvořili zbytek té podivné společnosti.

Obě ženy vypovídaly celkem souvisle. Ze spánku je probudil zvuk výstřelu a asi za minutu poté následoval druhý výstřel. Jejich ložnice spolu souvisely a paní Kingová okamžitě přiběhla k Saundersové. Ze schodů sešly společně. Dveře pracovny zely dokořán a na stole hořela svíce. Uprostřed pokoje ležel obličejem dolů jejich pán a nejevil sebemenších známek života. Poblíž okna byla schoulena jeho žena, s hlavou opřenou o zeď, strašně zraněná, s tváří zalitou krví. Těžce oddechovala a nebyla s to promluvit. Chodba stejně jako pokoj byly plné kouře a zápachu po střelném prachu. Okno bylo zcela jistě uzavřeno a zevnitř zajištěno závorou. Tuto okolnost obě ženy shodně potvrzovaly. Ihned poslaly pro lékaře a pro strážníka. Poté s pomocí čeledína a podkoního odnesly zraněnou paní do jejího pokoje. Manželské postele byly rozestlány. Když byli nalezeni, byla paní oblečena a její manžel měl přes noční úbor župan. V pracovně se vůbec ničeho nedotkly. Obě souhlasně tvrdily, že nikdy neslyšely, že by se manželé spolu byli hádali. Podle názoru obou žen bylo manželství šťastné.

Tak zněly nejdůležitější body výpovědi obou služebných. Na inspektorovu otázku ženy potvrdily, že všechny dveře byly zevnitř uzamčeny, takže z domu nemohl nikdo odejít. Holmesovi obě odpověděly, že pach střelného prachu ucítily, jakmile vyběhly z ložnic v horním poschodí. „Tento fakt doporučuji vaší bedlivé pozornosti,“ obrátil se Holmes na inspektora. „Domnívám se, že se nyní můžeme vydat na důkladnou prohlídku toho pokoje.“

Pracovna byla malá místnost, kde podél tří stěn stály police s knihami a psací stůl, obrácený k oknu vedoucímu na zahradu. Nejdřív jsme věnovali pozornost mrtvole nešťastného statkáře, jehož mohutná tělesná schránka ležela uprostřed místnosti. Jeho neuspořádaný oděv svědčil o tom, že byl vyburcován ze spánku. Střela byla vypálena zepředu, prošla mu srdcem a zůstala vězet v těle. Smrt nastala okamžitě a byla zajisté bezbolestná. Na županu ani na rukou nebyly stopy po střelném prachu. Podle zprávy lékaře měla paní na obličejí stopy po střelném prachu, ne však na rukou.

„To, že ty stopy chybí, neznamena nic, kdežto kdybychom je našli, mohlo by to znamenat všechno,“ řekl Holmes. „Pokud některá nábojnice není uvolněná, můžete vypálit kolikrát, a nezanechá na vás stopu po střelném prachu. Navrhuji, aby mrtvola pana Cubitta byla odvezena do márnice. Doktore, soudím, že střelu, která paní Cubittovou zranila, jste nevyňal?“

„Paní by se musela podrobit vážné operaci. V bubínku revolveru jsou však ještě čtyři náboje. Dva náboje byly vypáleny a zranily dvě osoby, takže víme, co se s těmi střelami stalo.“

„Snad to víme,“ řekl Holmes. „Můžete mi tedy vysvětlit, odkud se vzala střela, která zasáhla okenní rám?“

Znenadání se otočil a dlouhým, štíhlým prstem ukázal na otvor v okenním rámu, asi tři centimetry od dolního okraje.

„U všech všudy!“ zvolal inspektor. „Jak jste si toho vůbec povšiml?“

„Protože jsem to hledal.“

„Výborně!“ řekl lékař. „Máte úplně pravdu, pane. Určitě byl vypálen třetí výstřel, a byla tudíž přítomna ještě třetí osoba. Ale kdo to byl a jak se odtud dostal?“

„Ten problém nyní hodláme vyřešit,“ řekl Sherlock Holmes. „Vzpomínáte si, inspektore Martine, že když služebné prohlásily, že ucítily pach střelného prachu, jakmile vyšly z ložnice, podotkl jsem, že jde o fakt velmi závažný?“

„Ano, pane, ale přiznám se, že nechápu, proč jde o tak významný fakt.“

„Protože lze usuzovat, že ve chvíli, kdy padly rány, okno i dveře pracovny byly otevřeny. Jinak by se dým střelného prachu nemohl tak rychle rozšířit po celém domě. K tomu bylo třeba, aby byl v místnosti průvan. Dveře a okno byly ovšem otevřeny jen nakrátko.“

„Jak to chcete dokázat?“

„Poněvadž svíčka neohořela.“

„Ohromné!“ zvolal inspektor. „Ohromné!“

„Došel jsem k přesvědčení, že v okamžiku tragédie bylo okno otevřeno, a tudíž jsem předpokládal, že se tu patrně vyskytovala ještě osoba třetí, která střelila dovnitř otevřeným oknem. Výstřel na ni vypálený by mohl zasáhnout okenní rám. Přesvědčil jsem se a skutečně jsem tam našel stopu po střele.“

„Ale jak to, že okno bylo zavřené a zajištěné?“

„Žena to okno instinktivně zavřela a zajistila. Ejhle! Podívejme se! Co je tohle?“

Byla to dámská kabelka, která stála v pracovně na stole – pěkná kabelka z krokodýlí kůže, ozdobená stříbrem. Holmes ji otevřel a obsah vysypal na stůl. Vypadl odtud svazek dvaceti padesátilibrových bankovek sepnutý gumovou páskou – a to bylo všechno.

„Uchovujte to jako doličný předmět,“ řekl Holmes a podal kabelku s obsahem inspektorovi. „Je třeba, abychom objasnili i třetí výstřel, který přišel zřejmě zevnitř, jak lze soudit podle rozštípnutého dřeva. Rád bych znovu promluvil s kuchařkou Ringovou ... Paní Ringová, řekla jste, že vás probudil hluchý výstřel ... Když jste to řekla, mínila jste tím, že výstřel se vám zdál silnější než ten druhý?“

„Pane, probudil mě ze spánku, a tu je těžko soudit. Rána mi připadala velice silná.“

„Nemohly by to být dva výstřely vypálené téměř zároveň?“

„To nemůžu prohlásit určitě, pane.“

„Já myslím, že tomu skutečně tak bylo. Mám za to, inspektore, že se v tomto pokoji nedozvíme již nic nového. Doprovoďte mě laskavě do zahrady, podíváme se, jaké další stopy najdeme tam.“

Pod oknem pracovny se prostíral květinový záhon, a jakmile jsme se k němu přiblížili, vydral se nám z úst výkřik. Květiny byly pošlapané a v měkké půdě bylo plno šlépějí velkých mužských nohou se zvlášť dlouhými, úzkými špičkami. Holmes hledal v trávě a listí jako honící pes, když pátrá po zraněném ptákově. S výkřikem uspokojení se pojednou sehnul a zvedl ze země mosazný váleček.

„To jsem si myslel,“ řekl. „Revolver měl vyhazovač a zde máme třetí nábojnici. Opravdu si myslím, inspektore Martine, že náš případ je téměř uzavřen.“

Na tváři venkovského inspektora se zračilo nesmírné překvapení nad rychlým a mistrovským postupem Holmesova pátrání. Zprvu se sice také snažil prosadit se, nyní však byl pln obdivu a ochoty bez jediné otázky následovat Holmesem kamkoli.

„Koho podezíráte?“ otázal se.

„O tom se zmíním později. V celé té záhadě je několik bodů, které jsem vám dosud nemohl vysvětlit. Nyní když jsem již došel tak daleko, bude nejlepší, abych postupoval vlastní cestou, a pak vám vše obšírně vylíčím.“

„Jak si přejete, pane Holmesi, hlavně že dopadneme pachatele.“

„Nerad se tvářím záhadně, ale v této chvíli se nemohu pouštět do dlouhého a složitého vysvětlování. Držím v rukou všechny nitky celého případu. I kdyby zraněná už nenabyla vědomí, můžeme rekonstruovat události předešlé noci a postarat se o to, aby spravedlnosti byl dán průchod. Předně bych rád věděl, zda se někde v sousedství vyskytuje hostinec zvaný Elrige?“

Nikdo ze služebnictva takové místo neznal. Záležitost objasnil až podkoní, který si vzpomněl, že kdesi směrem na East Ruston bydlí sedlák toho jména.

„Je ta usedlost osamělá?“

„Úplně odlehlá, pane.“

„Sotva tedy slyšeli, co se zde v noci přihodilo?“

„Asi ne, pane.“

Holmes se na chvíli zamyslel a potom mu na rtech zahrál zvláštní úsměv.

„Mládenče, osedlej koně,“ řekl. „Chci, abys tam odjel se vzkazem.“

Z kapsy vytáhl rozmanité pruhy papíru s kresbami tančících figurek. Položil je před sebe na stůl a chvíli psal. Nakonec podal chlapci dopis s tím, aby jej odevzdal adresátovi do vlastních rukou, ale rozhodně neodpovídal na žádné otázky. Na vnější straně dopisu stála adresa napsaná roztřeseným rukopisem, naprosto odlišným od Holmesova obvyklého úhledného písma. Adresa zněla na pana Abe Slaneyho, Elrige, East Ruston, Norfolk.

„Domnívám se, inspektore, že byste měl telegrafovat pro posilu,“ poznamenal Holmes, „protože ukážou-li se mé předpoklady správné, budete mít na starosti velmi nebezpečného vězně. Chlapec, který dopis veze, může podat taky váš telegram. Jestliže máme ještě odpoledne nějaké spojení do Londýna, Watson, měli bychom tím vlakem nejspíš jet, protože bych ještě rád dokončil jistý zajímavý chemický rozbor a naše vyšetřování spěje velmi rychle k závěru.“

Když odjel mladík s dopisem, Sherlock Holmes vydal příkazy služebnictvu. Kdyby se po paní Cubittové někdo ptal, nesmí mu být poskytnuta žádná zpráva o jejím zdravotním stavu a návštěvník má být ihned uveden do přijímacího pokoje. Holmes zdůraznil, že jeho příkaz musí být přesně dodržen. Pak nás dovedl do přijímacího pokoje s tím, že zatím musíme vyčkat, než se uvidí, co nám přinese další vývoj. Lékař odešel za svými pacienty a inspektor a já jsme zůstali sami.

„Doufám, že vám pomohu strávit hodinku toho čekání užitečně a zajímavě,“ řekl Holmes, prisunul židli ke stolu a rozložil na něm papíry s kresbami skupin tančících figurek. „Vám, příteli Watsone, jsem dlužen omluvu za to, že jsem tak dlouho napínal vaši zvědavost. A pro vás, inspektore, tento případ bude pozoruhodný z odborného hlediska. Úvodem vás musím seznámit se všemi zajímavými okolnostmi, které vyšly najevo při návštěvách pana Hiltona Cubitta u mne v Baker Street.“ Holmes potom stručně shrnul všechna fakta, která už čtenáři znají.

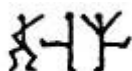
„Před sebou mám tyto zvláštní kresby, jimž by se člověk mohl smát, kdyby se později neukázalo, že byly předzvěstí hrozné tragédie. Jsem dosti zběhlý ve všech druzích tajného

písma a napsal jsem o tomto předmětu menší monografii, v níž jsem probral sto šedesát různých způsobů šifer, ale přiznávám, že tahle je pro mne novinkou. Lidé, kteří systém vynalezli, měli zřejmě v úmyslu zakrýt pravý charakter písma a hodlali vzbudit dojem, že jde pouze o bezvýznamné dětské čmáranice.

Jakmile jsem pochopil, že jednotlivé figurky nahrazují písmena, a postupoval podle pravidel, která nám slouží jako pomůcka při řešení všech druhů tajných písem, nebylo obtížné přijít věci na kloub. První vzkaz, který mi byl předložen, byl příliš stručný, než abych vyčetl něco jiného než to, že znak znamená E. Jak jistě víte, je E nejčastěji používaným písmenem anglické abecedy a převládá v ní natolik, že je najdeme i v docela krátké větě. Z patnácti znaků první zprávy vypadaly čtyři stejně, takže bylo na místě dosadit za ně písmeno E. Je pravda, že někdy figurka držela vlaječku a jindy zase ne, ale podle toho, jak byly vlaječky rozmístěny, dalo se soudit, že oddělují slova ve větě. Přijal jsem to jako pracovní hypotézu a poznamenal si, že E je zastoupeno znakem

Opravdu obtížná práce však teprve začínala. Hojnost výskytu dalších písmen není v angličtině už tak výrazná a jejich četnost zjištěná v jednom tiskovém archu nemusí platit pro nějakou krátkou větu. Zhruba řečeno T, A, O, I, N, S, H, R, D a L následují po sobě v těsném sledu, a to platí zejména o T, A, O a I, takže zkoušet všechny ty kombinace tak dlouho, až nám dá věta smysl, by byla práce opravdu mravenčí. Čekal jsem proto na čerstvý materiál. Při druhé návštěvě mi pan Hilton Cubitt přinesl dvě krátké věty a jeden vzkaz, a poněvadž tam nebyl nakreslen praporek, šlo patrně o jediné slovo. Zde jsou ty znaky. V tom slově mám dvě E – druhé a čtvrté písmeno ve slově o pěti písmenech. Může to být ‚sever‘ (přerušit) či ‚lever‘ (páka) nebo ‚never‘ (nikdy). Je nesporné, že jako odpověď na výzvu se zdála nejpřijatelnější možnost třetí a okolnosti nasvědčovaly tomu, že je to odpověď, kterou napsala žena. Když vycházíme z tohoto předpokladu, můžeme prohlásit, že symboly

znamenají N, V a R.

I tak jsem stál před obtížným úkolem, ale šťastný nápad mi pomohl rozluštit několik dalších písmen. Napadlo mi, že když tyto vzkazy pocházejí od člověka, jenž paní Cubittovou dříve dobře znal, pak slovo o pěti písmenech, které má E na začátku a na konci, znamená ELSIE. Při dalším zkoumání jsem zjistil, že tato kombinace znaků tvořila zakončení třikrát opakované zprávy. Šlo tedy rozhodně o nějakou výzvu k ‚Elsii‘. Tak jsem přišel na to, který znak zastupuje L a S a I. Ale o jakou výzvu šlo? Slovo před ‚Elsii‘ sestávalo pouze ze čtyř písmen a končilo na E. To slovo bylo podle všeho ‚COME‘ (přijď). Vyzkoušel jsem všechny ostatní kombinace slov o čtyřech písmenech, které končí na E, ale nenašel jsem žádnou, jež by se hodila. Teď jsem měl již C, O a M, a mohl jsem se tedy znovu pustit do řešení první zprávy, rozdělit ji ve slova a místo neznámých znaků napsat tečku. Potom vypadala zpráva takto:

. M. ERE.. E SL. NE.

První písmeno mohlo být jedině A. Byl to významný pokrok, neboť ve zprávě se tento znak opakuje celkem třikrát, a je rovněž jasné, že k druhému slovu patří H. Vychází nám:

AM HERE A. E SLANE.

Čili když doplníme mezeru ve jméně:

AM HERE A. E SLANEY. (Jsem zde, Abe Slaney)

Znal jsem již dost písmen, abych mohl s dostatečnou důvěrou přikročit k další zprávě. Vyšlo mi toto:

A. ELRI. E S.

To mohlo mít smysl jedině pak, když jsem za první znak dosadil T a vyšlo mi AT (u, v) a místo druhé tečky jsem dosadil G, neboť jistě šlo o jméno domu nebo hostince, v němž se pisatel zdržuje.“

Naslouchali jsme s inspektorem Martinem s největším zaujetím obšírnému a jasnému výkladu mého přítele, jak došel k výsledkům, které nám tak rychle umožnily vnést světlo do tohoto případu.

„Co jste učinil potom, pane?“ otázal se inspektor.

„Měl jsem dostatečné důvody k předpokladu, že Abe Slaney je Američan, neboť Abe je americká zkratka jména Abrahám, a protože všechny nesnáze začaly, když přišel dopis z Ameriky. A měl jsem rovněž důvod k domněnce, že v celé té věci se tají něco zločinného. Narážky dámy na její minulost a to, že se zdráhala svěřit se manželovi, o tom také svědčily. Proto jsem poslal kabelogram svému příteli Wilsonu Hargreavesovi z newyorské policie, který nejednou využil mé znalosti londýnského podsvětí. Otázal jsem se ho, zda zná jméno Abe Slaney. Odpověděl: ‚Nejnebezpečnější zločinec v Chicagu.‘ Večer, když jsem obdržel tuto odpověď, poslal mi Hilton Cubitt poslední Slaneyovu zprávu. Dosadil jsem za známé znaky písmena a vyšlo mi toto:

ELSIE. RE. ARE TO MEET THY GO.

Doplnil jsem P a D, takže věta zněla: ‚Elsie prepare to meet thy God‘ (Elsie, chystej se na cestu k Pánu). Ten padouch přešel od přemlouvání k hrozbám. Znam mentalitu chicagských zločinců, takže jsem tušil, že záhy může přejít od slov k činu. Okamžitě jsem se odebral se svým přítelem a kolegou doktorem Watsonem do Norfolkku, ale naneštěstí už došlo k nejhoršímu.“

„Jsem skutečně poctěn, že s vámi mohu spolupracovat,“ řekl inspektor vřele. „Ale prosím, abyste mě omluvil, když k vám budu upřímný. Vy odpovídáte jen za sebe, ale já se musím zodpovídat svým nadřízeným. Jestliže je Abe Slaney, který bydlí u Elrigeho, skutečně vrahem a jestliže uprchl, zatímco já zde sedím, budu z toho mít určitě vážné potíže.“

„Nemusíte si dělat starosti. Nepokusí se uprchnout.“

„Tak to víte?“

„Útěk by znamenal přiznání viny.“

„Tak ho tedy pojďme zatknout.“

„Očekávám každou chvíli jeho příchod.“

„Ale proč by sem chodil?“

„Poněvadž jsem ho pozval, aby se dostavil.“

„Ale to je neuvěřitelné, pane Holmesi! Proč by sem chodil, když jste ho o to požádal? Nevyvolá takové pozvání spíš jeho podezření a nepokusí se uprchnout?“

„Řekl bych, že jsem věděl, jak ten dopis formulovat,“ řekl Sherlock Holmes. „A jestli se nemýlím, očekávaný host už přichází.“

Po chodníku vedoucím k domu kráčel muž. Byl to vysoký, hezký, osmahlý chlapík v šedém flanelovém obleku se slamákem na hlavě, s naježeným černým plnovousem a s velkým, bojovně zahnutým nosem a při chůzi si pohrával s vycházkovou holí. Vykračoval si, jako by mu tento dům patřil, a za chvíli jsme zaslechli, jak dlouze a sbevědomě zazvonil.

„Myslím, pánové,“ řekl klidně Holmes, „že bude nejlépe, abychom se postavili za dveřmi. Když jednáme s chlapíkem takového zrna, musíme učinit všechna potřebná opatření. Vy, inspektore, si připravte pouta. Rozhovor s ním povedu já.“

Plnou minutu jsme čekali mlčky. Byla to jedna z těch minut, na které člověk nezapomíná. Pak se dveře otevřely a muž vešel. V okamžiku mu Holmes přitiskl pistoli ke spánku a Martin mu nasadil pouta. Všechno bylo provedeno tak hbitě a obratně, že chlapík stál bezmocný, dříve než si uvědomil, co se děje. Planoucíma černýma očima hleděl z jednoho na druhého a pak propukl v trpký smích.

„Vážení, tentokrát jste mě doběhli. Asi jsem se přepočítal. Přicházím na písemné pozvání paní Cubittové. Neříkejte mi, že ona má v tomhle prsty? Nepovídejte mi, že vám pomáhala vlákat mě do léčky.“

„Paní Cubittová je vážně zraněna a stojí na prahu smrti.“

Muž vyrazil chraplavý skřek, který se rozlehl domem.

„Zbláznili jste se!“ volal divoce. „On byl zraněn, ne ona. Kdo by chtěl Elzičce ublížit? Snad jsem jí vyhrožoval, bůh mi odpusť, ale na její hezké hlavičce bych nikdy nezkřivil ani vlásek. Odvolejte to – vy! Řekněte mi, že není zraněna!“

„Ležela těžce zraněna vedle mrtvého manžela.“

Muž zasténal, klesl na sedátko a spoutanýma rukama si zakryl obličej. Pět minut mlčel. Pak zvedl hlavu a promluvil v chladném zoufalství.

„Vážení, nemám před vámi co skrývat,“ řekl. „Když jsem toho muže zastřelil, udělal jsem to proto, že on střílel po mně, a není to tedy vražda. Ale jestli myslíte, že bych mohl ublížit jeho ženě, pak neznáte ani mne, ani ji. Říkám vám, že žádný muž nemiloval ženu víc, než já miloval ji. Mám na ni právo. Zaslíbila se mi před lety. Jak se ten Angličan mohl postavit mezi nás? Říkám vám, že na ni mám přednostní právo a že jsem se dožadoval svého.“

„Když poznala, co jste zač, unikla vašemu vlivu,“ řekl Holmes přísně. „Utekla z Ameriky, aby se vás zbavila, a vdala se za počestného anglického gentlemana. Vy jste ji sledoval a změnil její život v utrpení, abyste ji přiměl opustit manžela, kterého milovala a jehož si vážila. Chtěl jste, aby utekla s vámi, s člověkem, kterého se bála a nenáviděla. A nakonec jste zavínil smrt ušlechtilého muže a jeho ženu dohnal k sebevraždě. To je bilance vašeho snažení, pane Abe Slaney, a před zákonem se z toho budete odpovídat.“

„Když Elsie zemře, je mi jedno, co se stane se mnou,“ řekl Američan. Rozevřel dlaň a podíval se na zmačkaný lístek. „Koukejte, pane,“ vzkřikl a v očích mu blýsklo podezření, „chcete mě vystrašit, co? Jestli je ta dáma vážně zraněna, jak říkáte, kdo psal tedy tenhle lístek?“ Mrštil papírem na stůl.

„Napsal jsem to já, abych vás sem dostal.“

„Že jste to psal vy? Kromě Sdružení nikdo na světě nezná tajemství tančících figurek. Jak jste to mohl napsat?“

„Co jeden člověk vymyslí, může druhý odhalit,“ řekl Holmes. „Zanedlouho přijede drožka, která vás dopraví do Norwiche, pane Slaney. Zatím vám zbývá čas, abyste poněkud napravil, co jste způsobil. Uvědomujete si, že na paní Cubittovou padlo vážné podezření z vraždy manžela, a jediné moje přítomnost a vědomosti ji před tímto obviněním uchránily? To nejmenší, co pro ni můžete učinit, je, že před celým světem prohlásíte, že za manželův tragický konec nenese ona přímou ani nepřímou odpovědnost.“

„Nic lepšího si nežádám,“ řekl Američan. „Počítám, že si mohu nejlépe posloužit, když povím holou pravdu.“

„Je mou povinností, abych vás varoval, že všechno, co řeknete, může být použito proti vám,“ pronesl inspektor s tím skvělým smyslem pro fair play, kterým je nesen britský trestní zákoník.

Slaney pokrčil rameny.

„Odvážím se toho,“ řekl. „Vážení, předem vězte, že jsem tu dámu znal jako mladé děvče. Tehdy v Chicagu nás bylo sedm v Sdružení, které vedl Elsiin otec. Starý Patrick byl mazaný chlap. On vymyslel tohle písmo, které každý, kdo k němu nemá klíč, bude považovat za dětskou škrabanici. Elsie něco o naší činnosti tušila, nelíbilo se jí, co jsme dělali, a poněvadž měla vlastní počestně vydělané peníze, dala nám kvinde a odjela do Londýna. Byli jsme spolu zasnoubeni a domnívám se, že by si mě vzala, kdybych si našel jiné zaměstnání. Nechtěla však mít nic společného s nekalou činností. Teprve po její svatbě s tím Angličanem se mi podařilo zjistit, kde se zdržuje. Napsal jsem jí, ale nedostal jsem odpověď. Nato jsem přijel sem, a poněvadž posílat jí dopisy nemělo smysl, nechával jsem jí zprávy tam, kde je mohla číst.“

Jsem tady už měsíc. Bydlím na statku v pronajatém pokoji v přízemí, takže jsem v noci mohl odcházet a zase se vracet a nikdo o tom nevěděl. Zkusil jsem všechno možné, abych Elsii odtud odlákal. Věděl jsem, že četla moje vzkazy, protože pod jeden připsala odpověď. Nakonec jsem se už déle nedokázal ovládat a začal jsem jí vyhrožovat. Pak mi poslala dopis, kde mě prosila, abych odešel a že by jí zlomilo srdce, kdyby manžela zapletla do nějakého skandálu. Slíbila, že ve tři ráno, až bude manžel spát, sejde dolů k oknu, kde si promluvíme, jen abych potom odtud odešel a nechal ji na pokoji. Také přišla s penězi a chtěla mě podplatit, abych odešel. Rozzlobil jsem se, chytil ji za ruku a snažil se vytáhnout ji oknem ven. V té chvíli přiběhl manžel s revolverem v ruce. Elsie klesla na podlahu a my dva stáli tváří v tvář. Byl jsem taky ozbrojen a namířil jsem na něho bouchačku, aby se lekl a já zatím zmizel. Vystřelil, ale chybil. Já jsem v témž okamžiku stiskl kohoutek a on klesl k zemi. Prchal jsem zahradou a slyšel jsem ještě, jak za mnou kdosi zavřel okno. Každé slovo, které vám říkám, vážení, je svatá pravda, nic víc jsem o tom neslyšel, až přijel ten mládenec na koni s dopisem, který mě sem přilákal, abych se jako hlupák vydal do vašich rukou.“

Zatímco Američan mluvil, dorazila drožka s dvěma uniformovanými strážníky. Inspektor Martin povstal a položil vězni ruku na rameno.

„Je načase, abychom šli.“

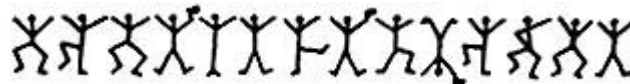
„Mohu ji ještě vidět?“

„Ne, ještě nenabyla vědomí. Pane Sherlocku Holmesi, doufám, že až budu zase vyšetřovat nějaký důležitý případ, bude mi přát štěstí, abych vás měl po boku.“

Stáli jsme u okna a hleděli za odjíždějící drožkou. Když jsem se obrátil, padl můj pohled na zmačkaný papír na stole. Byla to zpráva, kterou mu Holmes podvrhl.

„Zkuste to přečíst, Watsone,“ řekl Holmes s úsměvem.

Zpráva neobsahovala jediné slovo, ale tuto řádku tančících figurek:

„Když použijete klíče, který jsem vysvětlil,“ řekl Holmes, „poznáte, že zpráva prostě říká, Come here at once (Hned přijed' sem). Byl jsem přesvědčen, že pozvání neodmítne, neboť ho vůbec nemohlo napadnout, že mu je posílá někdo jiný než ta dáma. A tak, můj milý Watsone, tančící figurky, které tolikrát předtím pomáhaly zlu, jednou posloužily spravedlivé věci, a já myslím, že jsem splnil svůj slib a vám poskytl zajímavý příběh pro vaše zápisky. Náš vlak odjíždí ve tři čtyřicet a na večeři budeme v Baker Street.“

Ještě slovo závěrem.

Američan Abe Slaney byl při podzimním zasedání poroty norwišského hrabství odsouzen k smrti, jeho trest však byl změněn na doživotní žalář vzhledem k polehčujícím okolnostem a prokázané skutečnosti, že Hilton Cubitt vystřelil první.

O paní Cubittové vím jen tolik, že se uzdravila, zůstala vdovou a zasvětila život správě majetku svého manžela a péči o chudé.